

ประสบการณ์ชีวิตของผู้ที่เป็นโรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์

อังคณา ชนชนะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่

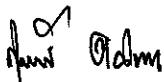
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2550

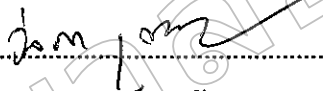
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อังคณา ชนชนะ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพา
ได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

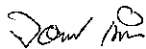

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.สุภาภรณ์ ค้วงแพง)

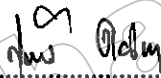

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา คุณทรงเกียรติ)

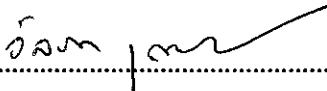
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.จอนพะจง เพ็งจาด)

.....กรรมการ
(ดร.สุภาภรณ์ ค้วงแพง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา คุณทรงเกียรติ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมถวิล จริตควร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 30 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2550

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีการศึกษา 2549

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ดร. สุภาภรณ์ ค้วงแพง ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา คุณทรงเกียรติ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง ตลอดจนการสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนักและซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ. โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.สุภาภรณ์ ค้วงแพง ผศ. ดร.วัลภา คุณทรงเกียรติ รศ. ดร.จอนพวง เพ็งจาด และผศ. ดร.สมถวิล จริตควร คณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแหล่งข้อมูล หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล หัวหน้าแผนกผู้ป่วยนอก หัวหน้าแผนกผู้ป่วยในอายุรกรรมชาย หัวหน้าแผนกผู้ป่วยในอายุรกรรมหญิง และขอขอบพระคุณบุคลากรทางการพยาบาลผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และที่สำคัญคือ ผู้ที่เป็นโรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์ทุกท่านที่ให้ความร่วมมืออย่างดีในการเสียสละเวลาให้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาที่พิจารณาให้ทุนอุดหนุนและส่งเสริมวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2549 เป็นทุนเกื้อหนุนการศึกษาวิจัยครั้งนี้
สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ ที่ปลูกฝังความมานะ อดทน ความพากเพียรใฝ่รู้ในการศึกษา ขอกราบขอบพระคุณ ดร.สุภาภรณ์ ค้วงแพง อีกครั้งที่ให้โอกาสและกำลังใจ ขอขอบคุณน้องสาวที่คอยช่วยเหลือ โดยเฉพาะสามีมี่ที่คอยให้ความรักและความห่วงใยเสมอมา รวมทั้งเพื่อน ๆ พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตทุกคนที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจตลอดเวลา

คุณค่าหรือคุณประ โยชน์อื่นใดอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบอุทิศแด่ผู้ที่เป็นโรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์ให้มีพลังใจต่อสู้กับการเจ็บป่วยต่อไป

อังคณา ชนชนะ

47924842: สาขาวิชา: การพยาบาลผู้ใหญ่; พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คำสำคัญ: ประสบการณ์ชีวิต/ โรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์/ พฤติกรรมการเจ็บป่วย

อังกนา ชนชนะ: ประสบการณ์ชีวิตของผู้ที่เป็นโรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์ (LIVED EXPERIENCE OF THE PERSONS WITH ALCOHOLIC CIRRHOSIS) อาจารย์ผู้ควบคุม
วิทยานิพนธ์: สุภาพรณัฏฐ์ ดั่งแสง, พย.ด., วัลภา คุณทรงเกียรติ, พย.ด. 85 หน้า, ปี พ.ศ. 2550.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อบรรยายประสบการณ์ชีวิตของผู้ที่เป็นโรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์ ถึงการให้ความหมายของการเจ็บป่วย และพฤติกรรมการเจ็บป่วย ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้ป่วยโรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์ จำนวน 14 ราย คัดเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ สัมผัส และวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่เป็นโรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์ให้ความหมายของการเจ็บป่วยว่า

- 1) เกิดจากดื่มเหล้า 2) รักษาไม่หาย 3) ทำงานไม่ไหว และ 4) ความตาย การให้ความหมายเหล่านี้ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการเจ็บป่วย 4 ลักษณะ คือ 1) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพเดิม 2) การปฏิบัติตามแผนการรักษาของแพทย์ 3) การแสวงหาการรักษาอื่น และ 4) ทำใจยอมรับ

ผลของการศึกษานี้ ทำให้เห็นภาพรวมของประสบการณ์ชีวิตของผู้ที่เป็นโรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่พยาบาลสามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงการให้ความหมายของการเจ็บป่วย และพฤติกรรมการเจ็บป่วย อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการพยาบาลให้สอดคล้องกับผู้ป่วยได้อย่างครอบคลุมทุกด้าน และมีประสิทธิภาพต่อไป

47924842: MAJOR: ADULT NURSING; M.N.S. (ADULT NURSING)

KEYWORDS: LIVE EXPERIENCE/ ALCOHOLIC CIRRHOSIS/ ILLNESS BEHAVIORS

ANGKHANA CHONCHANA: LIVED EXPERIENCE OF THE PERSONS WITH ALCOHOLIC CIRRHOSIS. ADVISORY COMMITTEE: SUPAPORN DUANGPAENG, D.N.S., WANLAPA KUNSONGKEIT, Ph.D. 85 P. 2007.

The purpose of this study was to describe the lived experience of the persons with alcoholic cirrhosis including the meaning of illness and illness behaviors. The qualitative research was conducted with 14 persons with alcoholic cirrhosis. In-depth interview, observations, and review of health records were the strategies used in data collection. Content analysis method was used for data analysis.

The results showed four characteristics of the meaning of illness. They were 1) Results from alcohol drinking 2) can not treated 3) can not work and 4) death.

Meaning of illness involved four characteristics to illness behaviors. They were 1) Changing illness behavior 2) Follow the treatment 3) Alternative treatment and 4) Accept the illness.

The findings of this study revealed an overall picture of the persons with alcoholic cirrhosis. Nurses could imply by understanding the meaning of illness and illness behaviors that would lead to quality of care that are covered to every.

47924842: สาขาวิชา: การพยาบาลผู้ใหญ่; พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คำสำคัญ: ประสบการณ์ชีวิต/ โรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์/ พฤติกรรมการเจ็บป่วย

อังคณา ชนชนะ: ประสบการณ์ชีวิตของผู้ที่เป็นโรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์ (LIFE EXPERIENCE OF THE PERSONS WITH ALCOHOLIC CIRRHOSIS) อาจารย์ผู้ควบคุม
วิทยานิพนธ์: สุภาภรณ์ คิ้วแพง, พย.ด., วัลภา คุณทรงเกียรติ, พย.ด. 85 หน้า. ปี พ.ศ. 2550.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรยายประสบการณ์ชีวิตของผู้ที่เป็นโรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์ ถึงการให้ความหมายของการเจ็บป่วย และพฤติกรรมการเจ็บป่วย ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้ป่วยโรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์ จำนวน 14 ราย คัดเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ สัมผัส และวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่เป็นโรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์ให้ความหมายของการเจ็บป่วยว่า

- 1) เกิดจากดื่มเหล้า 2) รักษาไม่หาย 3) ทำงานไม่ไหว และ 4) ความตาย การให้ความหมายเหล่านี้ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการเจ็บป่วย 4 ลักษณะ คือ 1) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพเดิม 2) การปฏิบัติตามแผนการรักษาของแพทย์ 3) การแสวงหาการรักษาอื่น และ 4) ทำใจยอมรับ

ผลของการศึกษานี้ ทำให้เห็นภาพรวมของประสบการณ์ชีวิตของผู้ที่เป็นโรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่พยาบาลสามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงการให้ความหมายของการเจ็บป่วย และพฤติกรรมการเจ็บป่วย อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการพยาบาลให้สอดคล้องกับผู้ป่วยได้อย่างครอบคลุมทุกด้าน และมีประสิทธิภาพต่อไป

47924842: MAJOR: ADULT NURSING; M.N.S. (ADULT NURSING)

KEYWORDS: LIFE EXPERIENCE/ ALCOHOLIC CIRRHOSIS/ ILLNESS BEHAVIORS

ANGKHANA CHONCHANA: LIFE EXPERIENCE OF THE PERSONS WITH ALCOHOLIC CIRRHOSIS. ADVISORY COMMITTEE: SUPAPORN DUANGPAENG, D.N.S., WANLAPA KUNSONGKEIT, Ph.D. 85 P. 2007.

The purpose of this study was to describe the lived experience of the persons with alcoholic cirrhosis including the meaning of illness and illness behaviors. The qualitative research was conducted with 14 persons with alcoholic cirrhosis. In-depth interview, observations, and review of health records were the strategies used in data collection. Content analysis method was used for data analysis.

The results showed four characteristics of the meaning of illness. They were 1) Results from alcohol drinking 2) can not treated 3) can not work and 4) death.

Meaning of illness involved four characteristics to illness behaviors. They were 1) Changing illness behavior 2) Follow the treatment 3) Alternative treatment and 4) Accept the illness.

The findings of this study revealed an overall picture of the persons with alcoholic cirrhosis. Nurses could imply by understanding the meaning of illness and illness behaviors that would lead to quality of care that are covered to every.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
โรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเจ็บป่วย.....	13
การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	17
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	21
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	21
ผู้ให้ข้อมูลและการเลือกสถานที่ศึกษา.....	21
กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	22
กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
ความน่าเชื่อถือของงานวิจัย.....	31
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล.....	33
ส่วนที่ 2 ประสบการณ์ชีวิต ของผู้ที่เป็น โรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	52
สรุปผลการวิจัย.....	52
อภิปรายผล.....	55
ข้อเสนอแนะ.....	59
บรรณานุกรม.....	62
ภาคผนวก.....	67
ภาคผนวก ก แบบฟอร์มการขอความร่วมมือในการเข้าร่วมการวิจัย.....	68
ภาคผนวก ข แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก.....	72
ภาคผนวก ค แนวทางในการสังเกต.....	75
ภาคผนวก ง แบบบันทึกต่าง ๆ.....	77
ภาคผนวก จ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล.....	82
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	85

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ข้อมูลส่วนบุคคล จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพและบทบาทความรับผิดชอบต่อครอบครัว..... 34
2	จำนวนผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามข้อมูลระยะเวลาที่รับรู้ว่าเป็นโรคตับแข็งจาก แอลกอฮอล์ อาการรบกวน 5 อันดับแรก และวิธีการรักษาอื่น ที่ใช้ร่วมด้วย นอกจากการรักษาของแพทย์..... 36

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 การปฏิบัติตามแผนการรักษาของแพทย์..... 47

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University